

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

PRVI ODDELEK

ZADEVA DOLENC PROTI SLOVENIJI

(Pritožba št. 20256/20)

SODBA
(pravično zadoščenje)

STRASBOURG

22. februarja 2024

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi Dolenc proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (prvi oddelek) kot senat v sestavi:

Krzysztof Wojtyczek, *vršilec dolžnosti predsednika*,
Marko Bošnjak,
Alena Poláčková,
Erik Wennerström,
Raffaele Sabato,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *sodniki*,

in Ilse Freiwirth, *sodna tajnica oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 6. februarja 2024,
izdaja to sodbo, sprejeto navedenega dne.

POSTOPEK

1. Zadeva se nanaša na priznanje sodb, ki ju je izdalo Okrožno sodišče v Tel Avivu (v nadaljnjem besedilu: sodbi izraelskega okrožnega sodišča) v civilnem postopku zoper pritožnika, s strani slovenskih sodišč. V postopku v Izraelu je bil pritožnik spoznan za odgovornega za škodo, povzročeno E. M. zaradi operacije, ki jo je opravil. Pritožniku je bilo naloženo, da mora E. M. plačati znaten znesek odškodnine.

2. Sodišče je v sodbi z dne 20. oktobra 2022 (glavna sodba) ugotovilo kršitev prvega odstavka 6. člena konvencije, ker se slovenska sodišča pred priznanjem sodb izraelskega okrožnega sodišča niso ustrezno prepričala o tem, ali je bilo sojenje v Izraelu pošteno (glej *Dolenc proti Sloveniji*, št. 20256/20, 55. do 76. odstavek, 20. oktober 2022).

3. Sodišče je v svoji glavni sodbi pritožniku prisodilo 9.600 evrov (EUR) za nepremoženjsko škodo, 1.500 EUR za stroške in izdatke, nastale v postopku pred domačim sodiščem, in 4.500 EUR za stroške in izdatke v postopku pred Sodiščem, ki so nastali do sprejetja glavne sodbe (glej 83. in 86. odstavek glavne sodbe). Ker vprašanje uporabe 41. člena konvencije v zvezi s premoženjsko škodo še ni bilo pripravljeno za odločanje, ga je Sodišče pridržalo, vlado in pritožnika pa pozvalo, da v šestih mesecih od dneva, ko glavna sodba postane dokončna, predložita svoja pisna stališča o tem vprašanju in predvsem obvestita Sodišče o morebitnem doseženem medsebojnem dogovoru (prav tam, 80. odstavek in tretja točka izreka).

4. Ker stranki nista dosegli dogovora, je pritožnik vložil svoje zahteve za premoženjsko škodo, tožena vlada pa je predložila svoja stališča v zvezi s tem.

POMEMBEN DEJANSKI RAZVOJ DOGODKOV PO IZDAJI GLAVNE SODBE

5. Potem, ko so slovenska sodišča priznala sodbi izraelskega okrožnega sodišča (glej 1. odstavek 1 zgoraj), je bilo začetih več postopkov izvršbe zoper različno premoženje pritožnika. Zaradi tega so bili z njegovega bančnega računa v Sloveniji in od njegove pokojnine dosledno odtegnjeni zneski in plačani E. M.

6. Na 23. november 2022, potem ko je Sodišče izdalo glavno sodbo, je pritožnik pri Okrožnem sodišču v Ljubljani vložil predlog za obnovo postopka priznanja. Tožena država je intervenirala v postopku (v podporo pritožniku) z utemeljitvijo, da postopek pred Sodiščem še poteka in da je rešitev zadeve v veliki meri odvisna od možnosti ustavitve postopkov izvršbe zoper pritožnika. E. M. je obnovi postopka nasprotoval. Okrožno sodišče v Ljubljani je menilo, da bi lahko bil 394. člen Zakona o pravnem postopku, ki določa razloge za obnovo pravnega postopka, neustaven, ker ne omogoča obnove postopka na podlagi ugotovitve Sodišča o kršitvi konvencije. Okrožno sodišče v Ljubljani je 7. aprila 2023 odločilo, da postopek v zvezi s predlogom za obnovo postopka začasno prekine, in zahtevalo, da ustavnost 394. člena Zakona o pravnem postopku presodi ustavno sodišče. To odločbo je 17. avgusta 2023 podprlo vrhovno sodišče.

7. Pritožnik je 8. junija 2023 vložil predlog za odlog postopka izvršbe zoper svoje premoženje – njegov bančni račun, pokojnino in premoženje – do odločitve ustavnega sodišča (glej 6. odstavek 6 zgoraj). Okrožno sodišče v Ljubljani je 26. julija 2023 predlog zavrnilo, ker je med drugim (*inter alia*) ugotovilo, da nič ne kaže na to, da je ustavno sodišče začelo obravnavati predlog za ustavno presojo. Pritožnik se je nato pritožil. Višje sodišče v Ljubljani je 5. decembra 2023 ob sklicevanju na glavno sodbo Sodišča pritožnikovi pritožbi ugodilo in sklenilo odložiti postopek izvršbe do odločitve ustavnega sodišča o predlogu za presojo ustavnosti 394. člena Zakona o pravnem postopku (glej 6. odstavek 6 zgoraj).

8. Do 30. novembra 2023, torej pred odlogom postopka izvršbe (glej 7. odstavek 7 zgoraj), je pritožnik plačal E. M. 329.306 EUR iz naslova izvršbe terjatve E. T. z zasegom sredstev iz pritožnikovega bančnega računa in pokojnine.

9. Drugi sklop postopkov izvršbe zoper pritožnika se je nanašal na njegovo nepremično premoženje. Očitno je bil ta sklop postopkov vsaj delno odložen, ker je pritožnikova žena nasprotovala izvršbi in vložila zahtevek za delitev nepremičnega premoženja. Pritožnik je 28. februarja 2023 vložil predlog za odlog tega sklopa postopkov izvršbe, pri čemer se je skliceval na svoj predlog za obnovo postopka priznanja in na glavno sodbo Sodišča. Po drugi strani pa je E. M. predlagal, da se izvršba razširi tudi na zaseg terjatev pritožnika do države, ki temeljijo na glavni sodbi Sodišča. Okrajno sodišče v Ljubljani je 6. julija 2023 izdalo sklep. Ugotovilo je, da bi terjatev E. M., ki

znaša 11.610.395 EUR, ostala v glavnem neplačana, tudi če bi se zadevno nepremično premoženje prodalo. Ugodilo je predlogu E. M., da se zasežejo terjatve pritožnika v zvezi z nepremoženjsko škodo ter stroški in izdatki, ki jih je pritožniku prisodilo Sodišče v glavni sodbi. Hkrati je odložilo ta sklop postopkov izvršbe do odločitve o obnovi postopka. Navedlo je, da je pritožnik vložil izredno pravno sredstvo, ter upoštevalo glavno sodbo Sodišča v zadevi in odločitev Okrožnega sodišča v Ljubljani o začetku postopka pred ustavnim sodiščem. Ugotovilo je tudi, da pritožnik ne bo mogel razpolagati z zgoraj navedenimi zneski, ki jih je prisodilo Sodišče, da pa ti zneski ne bodo nakazani E. M., razen če bo pritožnikov predlog za obnovo postopka zavrnjen. Višje sodišče v Ljubljani je 5. decembra 2023 zavrnilo pritožbo E. M.

10. Medtem so se 16. februarja 2023 predstavniki vlade sestali s predstavnico E. M., da bi razpravljali o možnih rešitvah glede izvršitve sodbe Sodišča. Iz poročila vlade o sestanku je razvidno, da zaradi precejšnje razlike v stališčih udeležencev o zadevi ni bilo podlage za sklenitev dogovora.

PRAVO

11. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

I. PREMOŽENJSKA ŠKODA

A. Navedbe strank

1. Pritožnik

12. Pritožnik je trdil, da bi bila kršitev, ugotovljena v glavni sodbi, ustrezno odpravljena, če bi država plačala celotni znesek njegovega dolga do E. M., kot je določen v sodbah izraelskega okrožnega sodišča. Navedel je, da je neporavnani dolg do E. M., izvršljiv po slovenski zakonodaji, 19. julija 2023 znašal 23.159.585 izraelskih novih šeklov (približno 5,8 milijona EUR). Nadalje je navedel, da je do 30. novembra 2023 iz naslova izvršbe plačal E. M. 329.306 EUR in v zvezi s tem predložil materialne dokaze. Ta znesek je zahteval skupaj z zamudnimi obrestmi, kar bi skupaj zneslo skoraj 450.000 EUR.

13. Pritožnik je potrdil, da bi se postopek izvršbe končal, če bi bila obnova postopka priznanja končno dovoljena in odločba o priznanju razveljavljena. Po takšnem scenariju bi morala vlada plačati odškodnino, ki bi ustrezala premoženju, ki je bilo do takrat odvzeto pritožniku, kar bi lahko bilo precej manj od celotnega zneska, ki ga pritožnik dolguje E.M. Vendar je poudaril,

da ni jamstva, da bo zadeva obnovljena, in trdil, da bi tudi v primeru obnove do takrat moral nositi posledice postopka izvršbe, ki še poteka.

2. Vlada

14. Vlada ni oporekala dejstvu, da je pritožnik plačal E. M. 329.306 EUR iz naslova izvršbe terjatve E. T., ki izhaja iz sodb izraelskega okrožnega sodišča. Trdila je, da kljub svojim najboljšim prizadevanjem pritožniku ne more povrniti škode, ki mu je nastala zaradi kršitve, ugotovljene z glavno sodbo. Pojasnila je, da pritožnik ne bo mogel razpolagati z nobeno odškodnino, prejeta v ta namen. Denar, plačan kot odškodnina, bi lahko bil predmet izvršbe, ki je v teku, zato z njim ne bi mogel razpolagati. Zato je trdila, da bi bilo najprimerneje, če bi Sodišče odločitev o premoženjski škodi odložilo do odločitve ustavnega sodišča o ustavnosti izpodbijanega zakona ali do sprejetja odločitve o predlogu za obnovo postopka priznanja (glej 9. odstavek 9zgoraj).

15. Vlada je tudi trdila, da je zahtevek pritožnika za premoženjsko škodo močno presegel vrednost njegovega premoženja v Sloveniji. Zlasti mu ne bi nikoli nastala škoda, ki bi ustrezala celotnemu znesku dolga do E. M., kot je določen v sodbah izraelskega okrožnega sodišča.

16. Na koncu je vlada oporekala pritožnikovemu načinu izračuna zamudnih obresti s trditvijo, da pritožnik ni pojasnil metode izračuna in višine obrestne mere.

B. Presoja Sodišča

17. Sodišče ugotavlja, da je pritožnik utrpel premoženjsko škodo, ker so slovenska sodišča v postopku, ki ni bil v skladu s prvim odstavkom 6. člena konvencije, priznala sodbi izraelskega okrožnega sodišča, kakor je bilo ugotovljeno v glavni sodbi (glej 55. do 76. odstavek glavne sodbe in 5. do 9. odstavek 5 zgoraj).

18. Sodišče vnovič poudarja, da sodba, s katero ugotovi kršitev, toženi državi nalaga pravno obveznost zagotoviti prenehanje kršitve in odpraviti njene posledice tako, da se čim bolj vzpostavi stanje, kakršno je bilo pred kršitvijo (glej na primer *Brumărescu proti Romuniji* (pravično zadoščenje) [VS], št. 28342/95, 19. odstavek, ESČP 2001-I).

19. Države pogodbenice, ki so stranke v zadevi, lahko načeloma same izberejo način izpolnitve zahteve iz sodbe, s katero je Sodišče ugotovilo kršitev. Diskrecijska pravica glede načina izvršitve sodbe kaže na svobodo izbire, ki je povezana s temeljno obveznostjo držav pogodbenic po 1. členu konvencije, to je varovanje zagotovljenih pravic in svoboščin. Če vrsta kršitve omogoča vrnitev v prejšnje stanje (*restitutio in integrum*), mora tožena država to uresničiti. Če pa notranja zakonodaja ne omogoča poprave posledic kršitve, ali jo omogoča le delno, lahko Sodišče po 41. členu oškodovancu nakloni zadoščenje, ki se mu zdi primerno (glej na primer

Papamichalopoulos in drugi proti Grčiji (50. člen), 31. oktober 1995, 34. odstavek, serija A št. 330-B).

20. Sodišče ugotavlja, da je izvršba na pritožnikovo nepremično premoženje in zneske, ki so mu bili prisojeni za nepremoženjsko škodo ter stroške in izdatke, na podlagi glavne sodbe za zdaj odložena. Vendar so bili zneski, prisojeni v skladu z glavno sodbo, zadržani in pritožnik z njimi ne more razpolagati (glej 9. odstavek9 zgoraj). Kar zadeva izvršbo na njegov bančni račun in pokojnino, je bilo njegovemu predlogu za odlog na koncu ugodeno (glej 7odstavek zgoraj). Zato mu od 5. decembra 2023 na tem računu ne nastaja izguba. Po zadnjih informacijah, ki jih je Sodišče prejelo, je bil do 30. novembra 2023 s pritožnikovega bančnega računa in od njegove pokojnine odtegnjen znesek v višini 329.306 EUR ter plačan E. M. (glej 8. odstavek8 zgoraj).

21. Sodišče ugotavlja, da je tožena država kot intervenientka v postopku podprla pritožnika pri njegovem poskusu obnove postopka priznanja (glej 6. odstavek6 zgoraj). Čeprav je izvršba terjatve E. M. zdaj očitno odložena, Sodišče ugotavlja, da se vlada verjetno spopada s praktično težavo, saj odškodnine, ki bi jo vlada plačala, pritožnik vsaj do sprejetja odločitve o njegovem predlogu za obnovo postopka priznanja ne bi prejel (glej 9. in 14. odstavek9 14 zgoraj). Sodišče ne more odločiti, katera rešitev bi bila najboljša v domačem pravnem sistemu, ki bi zagotovila pritožniku, da bi prejel zneske, ki mu jih je prisodilo Sodišče, in ustavila izvršbo, ki poteka, in ki temelji na domačih odločbah, za katere je bilo ugotovljeno, da kršijo prvi odstavek 6. člena konvencije, zlasti glede na to, da je vprašanje o možnosti obnove postopka priznanja zdaj v postopku odločanja pred ustavnim sodiščem. Ker pa ni navedb o tem, kdaj bi postopek pred ustavnim sodiščem lahko bil končan in kaj bi to pomenilo za pritožnika pri ugodnem izidu, se Sodišču tudi ne zdi utemeljeno, da bi odložilo sodbo v zvezi s pridržano zadevo po 41. členu, kot to predlaga vlada (glej 15. odstavek 15zgoraj). V zvezi s tem Sodišče poudarja, da tožena država ostaja pravno obvezana zagotoviti prenehanje kršitve in odpraviti njene posledice.

22. Glede na zgornje ugotovitve Sodišče meni, da je primerno pritožniku prisoditi znesek, ki ustreza premoženjski škodi, ki jo je utrpel do 30. novembra 2023, in sicer 329.306 EUR. Sodišče prav tako meni, da je treba zgoraj prisojenemu znesku prišteti obresti kot nadomestilo za izgubo vrednosti prisojenega zneska v daljšem časovnem obdobju. Obresti morajo odražati domače gospodarske razmere, kot so stopnje inflacije in obrestne mere (glej *Ghigo proti Malti* (pravično zadoščanje), št. 31122/05, 20. odstavek, 17. julij 2008, in *Vaskrsić proti Sloveniji*, št. 31371/12, 98. odstavek, 25. april 2017). V okoliščinah te zadeve in tudi ob upoštevanju inflacije v zadevnem obdobju Sodišče, ki odloča po načelu pravičnosti, pritožniku prisoja 390.000 EUR za premoženjsko škodo in morebitni davek, obračunan za ta znesek.

23. Sodišče nadalje meni, da mora tožena država zagotoviti, da pritožnikovo premoženje, vključno z zneski, ki so bili prisojeni na podlagi glavne sodbe in te sodbe, ni predmet izvršbe terjatve, ki izhaja iz sodb izraelskega okrožnega sodišča. Vlada mora pritožniku povrniti tudi vse zneske, ki so bili iz naslova izvršbe odtegnjeni z njegovega bančnega računa ali od pokojnine po 30. novembru 2023. Čeprav lahko tožena država svobodno izbere način izpolnitve te obveznosti, je pomembno, da se pritožniku nemudoma zagotovi povrnitev škode, namreč plačilo pravičnega zadoščenja in prenehanje kakršne koli nadaljnje škode zaradi kršitve, ugotovljene v glavni sodbi. Ta ugotovitev ne posega v nobeno obveznost pritožnika, ki bi izhajala iz morebitnih prihodnjih obnovljenih ali novih postopkov, skladnih s konvencijo, v zvezi s priznanjem sodb izraelskega okrožnega sodišča ali njegove odgovornosti za škodo, ki jo je utrpel E. M. zaradi operacije, ki jo je pritožnik opravil maja 1992 (glej 2. odstavek glavne sodbe).

II. STROŠKI IN IZDATKI

24. Pritožnik zahteva povračilo sodnih stroškov, dolgovanih E. M. v zvezi s postopkom priznanja v višini 22.875 EUR z zamudnimi obrestmi ter svojih stroškov odvetniških storitev v zvezi s postopki, povezanimi s sodbama izraelskega okrožnega sodišča, v višini 109.150 EUR.

25. Vlada je tem zahtevkom oporekala. Kar zadeva stroške in izdatke, ki jih mora tožnik plačati E. M., in njegove lastne stroške odvetniških storitev, so bili ti del njegovega zahtevka v postopku izdaje glavne sodbe Sodišča, zato je Sodišče o njih že odločilo. Vsi izdatki, ki so nastali po glavni sodbi Sodišča z dne 20. oktobra 2022, bi lahko bili plačani pritožniku v postopkih pred domačimi sodišči v primeru njegovega uspeha.

26. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov samo, če dokaže, da so ti dejansko nastali in so bili neizogibni ter da je njihov znesek razumen. Sodišče ugotavlja, da je že prisodilo stroške in izdatke postopkov pred domačimi sodišči in postopka pred Sodiščem, ki so nastali do sprejetja glavne sodbe, ki je postala dokončna 20. januarja 2023 (glej 86. odstavek glavne sodbe). V zvezi s stroški odvetniških storitev, povezanimi s predlogom za obnovo postopka priznanja, in navedbami, predloženimi Sodišču v zvezi z uporabo 41. člena, ki so sledile glavni sodbi, Sodišče pritožniku prisoja 3.100 EUR za vse s tem povezane stroške in izdatke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. razsoja,

- (a) da mora tožena država zagotoviti, da pritožnikovo premoženje ne bo predmet nadaljnje izvršbe terjatve, ki izhaja iz sodb izraelskega

SODBA DOLENC PROTI SLOVENIJI (PRAVIČNO ZADOŠČENJE)

okrožnega sodišča, priznanih v postopku pred slovenskim sodiščem, ki ni bil v skladu s prvim odstavkom 6. člena konvencije;

- (b) da mora tožena država pritožniku povrniti vso morebitno premoženjsko škodo, nastalo po 30. novembru 2023 zaradi izvršbe terjatve, ki izhaja iz sodb izraelskega okrožnega sodišča, priznanih v postopku pred slovenskim sodiščem, ki ni bil v skladu s prvim odstavkom 6. člena konvencije;
 - (c) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dneva, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, plačati:
 - (i) znesek 390.000 EUR (tristo devetdeset tisoč evrov) za premoženjsko škodo, nastalo do 30. novembra 2023, in morebitni davek, ki se obračuna;
 - (ii) znesek 3.100 EUR (tri tisoč sto evrov) za stroške in izdatke ter morebitni davek, obračunan pritožniku;
 - (d) da se za navedena zneska od dneva poteka teh treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za celotno obdobje zamude z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
2. soglasno *zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 22. februarja 2024 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Ilse Freiwirth
sodna tajnica

Krzysztof Wojtyczek
vršilec dolžnosti predsednika